

Dairesi	Karar Yılı	Karar No	Esas Yılı	Esas No	Karar Tarihi
DÖRDÜNCÜ DAİRE	2001	4224	2000	3310	13/11/2001

KARAR METNİ

GÖTÜRÜ USULDE MANAVLIK YAPAN DAVACININ 12.01.1995 GÜN VE E:95/6430 SAYILI BAKANLAR KURULU KARARININ EKİ KARAR UYARINCA GELİR VERGİSİ BEYANNAMESİ VERMESİ GEREKMEKLE BİRLİKTE, RE'SEN VERGİ TARHINDA HAYAT STANDARDI GÖSTERGELERİNİN DONE OLARAK ALINMASINA OLANAK BULUNMADIĞI GERÇEK KAZANCIN ARAŞTIRILMASI GEREKTİĞİ, BU NEDENLE YAPILAN TARHİYATTA İSABET GÖRÜLMEDİĞİ HK.< Temyiz Eden : ...

Karşı Taraf : ... Vergi Dairesi Müdürlüğü

İstemin Özeti : Manavlık faaliyetinde bulunduğu halde gerçek usulde mükellefiyet tesis ettirmeden götürü usulde mükellefiyete devam eden davacının 1996 yılı gelir vergisi beyannamesini vermediği ileri sürülerek re'sen takdir edilen matrah üzerinden gelir vergisi salınmış, fon payı hesaplanıp, ağır kusur ve kusur cezaları kesilmiştir. ... Vergi Mahkemesinin 31.1.2000 günlü ve ... sayılı kararıyla; 1.4.1995 tarihli Resmi Gazetede yayımlanan 12.1.1995 gün ve 95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararı Eki Kararın 1. maddesinde, Büyükşehir Belediyesi olan İllerin (Erzurum ve Diyarbakır hariç) mücavir alan sınırları dahil olmak üzere büyükşehir belediye sınırları içinde her türlü emtia alım, satımı ile uğraşan mükelleflerin 1.5.1995 tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirileceklerinin belirtildiği, 183 no'lu Gelir Vergisi Genel Tebliğinde de, götürü usule tabi olan mükelleflerden anılan Kararname uyarınca gerçek usulde vergilendirme kapsamına alınanların 1995 yılının Ocak, Şubat, Mart ve Nisan aylarında götürü usulde, 1.5.1995 tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirileceklerinin açıklandığı, olayda ise, davacının işyerinde yapılan 26.3.1997 günlü yoklama ile davacının manavlık faaliyetinde bulunduğu tespit edildiğinden sözedilerek gerçek usulde mükellefiyet tesis edilip, 1996 yılına ilişkin gelir vergisi beyannamesini vermediğinden dolayı re'sen tarhiyat yapıldığının anlaşıldığı, anılan düzenlemeler ile 193 sayılı Gelir Vergisi Kanununun "Götürü Usulün Hududu" başlıklı 51. maddesinin 12. bendi hükmü dikkate alındığında davacının 1.5.1995 tarihi itibarıyla gerçek usulde vergilendirilmesi gerektiğinden uyuşmalık dönemi gelir vergisi beyannamesini vermemesinden dolayı, olayda re'sen takdir nedeninin bulunduğu, ancak takdir komisyonunca hayat standardı temel gösterge tutarı esas alınarak takdir edilen matrahdan, davacı adına götürü ticari kazanç matrahı üzerinden tahakkuk eden verginin ödendiğinin anlaşılması nedeniyle götürü ticari kazanç matrahının düşülmesi gerektiği gerekçesiyle matrahın kusur cezalı olarak azaltılmasına, ikmalen veya re'sen yapılan tarhiyatlarda fon payı hesaplanmasına olanak bulunmadığından cezalı fon payının kaldırılmasına karar verilmiştir. Davacı, götürü mükellefiyetiyle ilgili yasal yükümlülüklerini süresinde yerine getirdiğini, yoklama tutanağının düzenlendiği tarih itibarıyla hüküm ifade edeceğini, hayat standardı esasına göre emekli maaşının da dikkate alınması gerektiğini, tarhiyatın yasal olmadığını ileri sürerek kararın bozulmasını istemektedir.

Savunmanın Özeti : Yasal dayanağı bulunmayan temyiz isteminin reddi Gerektiği yolundadır.

Tetkik Hakimi Mehmet Sönmez'in Düşüncesi : Takdir komisyonunca davacının elde ettiği gerçek gelirin tespiti yolunda herhangi bir inceleme yapılmaksızın dayanıksız olarak takdir edilen matrah üzerinden yapılan tarhiyatın tamamen kaldırılması gerekirken, davayı kısmen reddeden mahkeme kararının bozulması gerektiği düşünülmektedir.

Danıştay Savcısı Nilgün AKpınar'ın Düşüncesi : Temyiz dilekçesinde öne sürülen hususlar, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Yasasının 49. maddesinin 1. fıkrasında belirtilen nedenlerden hiçbirisine uymayıp vergi mahkemesince verilen kararın dayandığı hukuki ve yasal nedenler karşısında, anılan kararın bozulmasını gerektirir nitelikte görülmemektedir.

Açıklanan nedenle temyiz isteminin reddi ile vergi mahkemesi kararının onanması gerektiği düşünülmektedir.

TÜRK MİLLETİ ADINA

Hüküm veren Danıştay Dördüncü Dairesince gereği görüldü:

Davacı adına 1996 yılı için re'sen takdir edilen matrah üzerinden yapılan tarhiyata karşı açılan davada, matrahı azaltan, ağır kusur cezasını kusur cezasına çeviren, cezalı fon payını kaldıran mahkeme kararının bozulması istenilmiştir.

213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 30/1 inci maddesine göre, vergi beyannamelerinin kanuni süre geçtiği halde verilmemesi hali re'sen takdir sebebi olarak sayılmıştır.

Manavlık faaliyetinde bulunduğu halde gerçek usulde mükellefiyet tesis ettirmeden götürü usulde mükellefiyete devam eden davacının, 12.1.1995 gün ve 95/6430 sayılı Bakanlar Kurulu Kararının Eki Kararın 1 inci maddesi uyarınca 1.5.1995 tarihinden itibaren gerçek usulde vergilendirilmesi gerektiğinden söz edilerek uyuşmazlık dönemi beyanesinin verilmemesi nedeniyle takdir komisyonu tarafından re'sen takdir edilen matrah üzerinden yapılan tarhiyat, mahkemece davacının götürü usulde vergilendirildiği matrah dikkate alınarak azaltıldığı anlaşılmıştır. Ancak, re'sen vergi tarhi ile ulaşılmak istenen amacın, mükelleflerin vergiye tabi kazançlarının gerçeğe en yakın şekilde tespit edilmesi olduğu, anılan Kanununun 75 inci maddesinde takdir komisyonlarının inceleme yetkisine haiz oldukları, 31/8 inci maddesinde ise takdir kararlarında takdirin dayanağının ve takdir hakkında izahatın bulunması gerektiğinin belirtildiği dikkate alındığında, takdir komisyonlarınca matrah takdir edilirken, mükelleflerin yürüttükleri faaliyetten ne kadar gelir elde ettiklerinin araştırılarak, sonucuna göre matrah takdir edilmesi ve takdirin dayanağının gösterilmesi gerekmektedir.

Dava konusu olayda ise, 1996 yılı gelir vergisi beyannamesi verilmediğinden re'sen takdir nedeni bulunmakla birlikte takdir komisyonunca hiçbir inceleme ve araştırma yapılmaksızın, davacının götürü usulde vergilendirildiği matrahın üzerinde gelir elde ettiği saptanmaksızın genel ifadelerle takdir edilen matrah esas alınarak yapılan tarhiyatta isabet görülmemiştir. Öte yandan, takdir komisyonu tarafından takdir edilen matrah hayat standardı esasına göre belirlenen miktara eşit ise de, 213 sayılı Vergi Usul Kanunu'nun 30 ncu maddesinin 1 nci fıkrasına göre vergi matrahının tamamen veya kısmen defter, kayıt ve belgelere veya kanuni ölçülere dayanılarak tespitine olanak bulunmayan hallerde başvurulacak bir yol olan re'sen vergi tarhında, hayat standardı göstergelerinin döne olarak uygulanması olanağı bulunmayıp, gerçek kazancın araştırılması gerekmektedir.

Bu nedenle, davacı adına yapılan tarhiyatın tamamen kaldırılması gerekirken davanın kısmen kabulü yolunda verilen mahkeme kararında yasaya uyarlık bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, ... Vergi Mahkemesinin ... günlü ve ... sayılı kararının bozulmasına 13.11.2001 gününde oybirliğiyle karar verildi.

BŞ/ÖEK